

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

УДК 821.161.2:061.2]-053"Митуса":[94:355.318(477)]"19"
 DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.4/28.208992>

Ірина РОЗДОЛЬСЬКА,
 orcid.org/0000-0002-3308-1981
 кандидат філологічних наук,
 доцент кафедри української літератури імені академіка Михайла Возняка
 Львівського національного університету імені Івана Франка
 (Львів, Україна) yaremchuk.iryuna74@gmail.com

**ЛІТЕРАТУРНА ГРУПА УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ «МИТУСА»:
 ІДЕЙНО-ЕСТЕТИЧНІ ЗАСАДИ І ГЕНЕРАЦІЙНИЙ СТАТУС**

Стаття спрямована на з'ясування генераційного статусу літературної групи Українських січових стрільців «Митуса», тобто її ідейно-естетичних установок і практики, яка б співпадала чи не співпадала із цінностями стрілецького військового покоління. У результаті досліджено, що літературна група виходить за ідейно-естетичні рамки власне стрілецького угруповання. Оскільки її засновник і лідер, інспіратор ідей групи, який також мав виняткове право на їх трансляцію у журналі, Василь Бобинський програмною статтею, цінуючи символістський внесок у модернізм групи «Музагет», все-таки підводить до думки про нові шляхи поезії і літератури загалом як радянські, марковані метафорикою «залізобетону», символікою червоного в дусі «перших хоробрих». Цей вектор підсилювали й інші уміщені матеріали. Інші ж публікації в журналі підкреслювали той напрям, що згодом буде означений як естетський; стрілецька тема представлена невизначено. Радянофільський напрям згодом підтримав лише Василь Бобинський, інші стрільці-автори залишилися з «націоналістами». Олесь Бабій вступив до ОУН, Організації українських націоналістів, занурився у роботу структури. Став автором її гімну «Зродились ми великої години», при цьому співпрацював у концерні «Червона Калина», здійснив докторат у Празі. Юра Шкрумеляк також завершив освіту вищими філологічними студіями у Празькому університеті, повернувся до Львова. Був репресований радянською владою невдовзі після «золотого вересня» 1939 р. Роман Купчинський підтримував також націоналістичний напрям, після «золотого вересня» з родиною виїхав на Захід, спочатку до Польщі, а згодом і за океан. Василь Бобинський також зазнав трагічних репресій.

Причини розпаду групи – ідеологічні, помножені на конфлікт амбіцій, що висновується з полемічної статті Василя Бобинського «Українська література по той бік Збруча», за якою колеги не поділяли його намірів продовжувати «революцію», по-іншому, ніж він, бачили місію мистецтва і митця і не сприймали себе молодими поетами, тобто початківцями, потребували такої ж рівності у стосунках, як за стрілецьких часів.

Ключові слова: «Митуса», літературна група, Українські січові стрільці, генерація, програма.

Iryna ROZDOLSKA,
 orcid.org/0000-0002-3308-1981
 Candidate of Philological Sciences,
 Associate Professor at the Department of Ukrainian Literature
 named after academician Mykhailo Vozniak
 Ivan Franko National University of Lviv
 (Lviv, Ukraine) yaremchuk.iryuna74@gmail.com

**LITERARY GROUP OF UKRAINIAN SICH RIFLEMEN «MYTUSA»:
 IDEA-AESTHETIC BACKGROUNDS AND GENERATIONAL STATUS**

The article is aimed at determining the generational status of the literary group of Ukrainian Sich Riflemen «Mytusa», that is, its ideological and aesthetic attitudes and practices that would or might not be in line with the values of the riflemen generation. As a result, it is investigated that the literary group goes beyond the ideological-aesthetic framework of the actual riflemen group. Since its founder and leader, a group ideas inspirer who also had the exceptional right to broadcast them in a journal, Vasyl Bobynskyi, appreciating the symbolic contribution to the modernism of the «Musaghet» Group, nevertheless leads to the idea of new ways of poetry and literature, in general, as soviet ones, marked by the metaphor of «forreconcrete», the symbolism of the red in the spirit of the «first brave» with his programmatic article. This vector was strengthened by other embedded materials. Other articles in the magazine emphasized the direction that would later be referred to as an aesthetic, riflemen theme presented indistinctly. Subsequently, the Soviet direction was subverted only by V. Bobynskyi, while other riflemen-authors remained with the «nationalists». Oles Babiy joined the OUN, Ukrainian

Nationalistic Organization, plunged into the work of the organization. He authored its anthem «We Were Born for a Great Hour», and collaborated with the «Chervona Kalyna» Concern and completed a doctorate in Prague. Yura Shkrumelyak also graduated from the Higher Philological Studies at Prague University and returned to Lviv. Was repressed by the Soviet authorities shortly after the «Golden September» 1939. Roman Kupchynskiy also supported the nationalist trend, after a «golden September» with his family he went west, first to Poland and later by the ocean. Vasyl Bobynskiy also suffered tragic repression.

The reasons for the breakup of the group are ideological, multiplied by a conflict of ambition, which is deduced from Vasyl Bobynskiy's polemical article «Literature over the Battle of Zbruch», in which his colleagues did not share his intentions to continue the «revolution» in a different way than he saw the mission of art and artist, and did not regard themselves as young poets, that is, novices, in need of the same equality in relationships as in the riflemen's days.

Key words: «Mytusa», literary group, Ukrainian Sich Riflemen, generation, program.

Постановка проблеми. Історію літературної групи «Митуса» достатньо висвітлено у літературознавстві, є невід'ємною частиною і літературної панорами галицького літературного життя, і загальноукраїнського літературного процесу. Феномен групи осмислюють у зв'язку з хронотопом стрілецтва, актуалізуючи життєписи, у зв'язку з течією символізму (Ільницький, 1999; Салига, 1997; Салига, 1993), у контексті ідейно-естетичних шукань міжвоєнної поезії (Салига, 1994: 9–11, 30–33). Генераційно група не актуалізувалася, хоча у дослідництві маємо натяки на зв'язки групи «Митуса» з часами визвольної війни. Виокремлюють організаційний етап становлення групи, який припадає на часи визвольних змагань (Сирота, 2004: 4). Уважаємо, що час визвольної війни не може бути потрактований як підготовчий для постановки групи, в ідеологічних інтенціях якої було приховано радянофільський вектор, який стрілецтво світоглядно пов'язувало з концептом історичного ворога, проти якого боролосся. Серед **невирішених питань** в історії групи – початок групи, причини розпаду, визначення «літературно-ідеологічного» напрямку (Р. Олійник-Рахманний) і встановлення міри її «стрілецькості», які окреслюють **мету статті**.

Виклад основного матеріалу. Початок створення групи припадає на осінь 1921 р., відповідно до публікації Л. Сироти (Сирота, 1996) на основі статті В. Бобинського «Літературне життя по цей бік Збруча», написаної для прорадянської «Нової культури» 1923 р. (Бобинський, 1990: 449–450). Інші ж дослідники точною початку групи вважають січень 1922 р., пов'язуючи з виходом місячника «Митуса» (Ільницький, 1995: 102).

Вихідною точкою постановки групи можемо вважати 27 листопада 1921 р., коли у Львові відбувся презентаційний Вечір молодого мистецтва, Вечір «Митуси», де автори групи, насамперед стрільці, виступали з тими своїми творами, які згодом відкриватимуть перше число журналу (Поступ, 1922: 52–53).

Організаційними чинниками групи бачать «спільність у розумінні вибраного напрямку діяль-

ності (на мистецькому та суспільному рівнях), міцність дружніх стосунків між представниками об'єднання, що базувалися на спільно пройдених попередніх моментах життя», другий критерій потрактовано як більш очевидний, що «пришвидшив появу групи» (Сирота, 1996: 265, 266). Тут визнається генераційний чинник відчуття спорідненості.

У ядрі групи – В. Бобинський, О. Бабій, Р. Купчинський. Ю. Шкрумеляк. В. Бобинський заповідався на лідера групи, адже її появу ініціював. Домінантною фігурою у групі Б. Боманенчук потрактує В. Бобинського як такого, що «почав видавати журнал», ініціатора групи, негативно оцінюючи його літературну постать у контексті ідейної еволюції, вважаючи талановитим поетом, віддаючи належне його стрілецькому минулому, однак поїздку до радянського Києва сприймає негативно, що цілковито змінила його, бо «повернутися до Львова зовсім «затичиненим» (Романенчук, 1996: 239).

У січні 1922 р. вийшов перший номер журналу, який презентував нову групу, естетичні орієнтири, розширив рамки співтворців групи та її видання. У редколегії значаться стрільці В. Бобинський, Р. Купчинський, вояк армії УНР П. Ковжун. Видавцем і відповідальним редактором журналу був др. В. Щуровський, хорунжий Легіону УСС і УГА, шеф санітарної служби УСС. Уже звичним є розшифрування назви групи за іменем співця, що його скарав на смерть князь Данило Галицький, але не зміг примусити зректися власних переконань.

Рубрику «Поезія» першим представив учасник ядра групи Р. Купчинський. За кількістю публікацій (понад десять) у журналі переважає В. Бобинський, у поезії, прозі, літературній критиці, інші стрільці обмежені переважно цариною поезії: О. Бабій – п'ятьма публікаціями, Р. Купчинський – трьома, Ю. Шкрумеляк – шістьма. Решта формату було віддано наддніпрянському письменству: музагетівцю-символісту Д. Загулу, футуристам М. Семенку і О. Слісаренку, про-

фесору математики Е. Іваненку, автору циклу «3 пісень неволі» (Відень, 1921), який виступав проти радянофільства, Юрію Липі, діячеві Центральної Ради Миколі Ковальському, ветеранам армії УНР Борису Гомзину, «веселківцю» А. Павлюку, голові «Сонцесвіту» М. Обідному. Зібрана автура передавала націленість журналу на тематичне і стильове різноманіття, сприйняття української літератури в єдності поза політичними кордонами.

Літературні вечори «Митуси», благодійні заходи, видання журналу створювали інформаційні приводи, сприяли популяризації групи, особливо комунікація із М. Вороним у форматі літературних вечорів (Сирота, 1996: 269), залучення акторів театру «Української бесіди» тощо (Сирота, 2004: 5). Водночас перші презентації групи утверджували читацьке оточення в тому, що культивована стрілецькою ідеєю творчості як виду національно-визвольної боротьби не входить у коло творчої ідеології. У рецепції січового стрільця та армієця УГА М. Островерхи, що в Каліші приєднався до групи армії УНР «Веселка», знайдемо спостереження цієї відмінності: «Веселка» – це окремий гурт людей, скромних і не зарозумілих, хоча й модерністів, яких лучить така ідея, якої «Митуса» не має» (Островерха, 1957: 59).

Середовище спочатку сприймало групу символістської орієнтації, навіть більше, Б. Романенчук пов'язував її функціонування із закроєнням окремого напрямку – «модерністичного», маючи на увазі, напевно, той, що в майбутньому окреслиться як «естетський», доєднуючи до панорами галицьких міжвоєнних напрямів католицький, націоналістичний і комуністичний (Романенчук, 1996: 239). У певному сенсі він мав рацію. У рубриці «Мистецька трибуна», присвяченій актуальним теоретичним питанням творчості, наскрізною статтею була публікація В. Бобинського «Від символізму – на нові шляхи», від першого номера і до останнього її тематично доповнювали іншими працями: віршознавчими, музикознавчими, мистецтвознавчими. Назвою стаття асоціативно викликає зв'язок зі стрілецьким часописом «Шляхи», натякаючи на продовження традиції, згодом радянофіли утворять часопис «Нові шляхи» (1929–1932 рр.) на основі оновленого концепту В. Бобинського, який буде друкуватися у ньому.

Чи став «Митуса» продовженням стрілецьких «Шляхів» ідейно, художньо? Зі змісту програмної статті випливає негативна відповідь.

У розвідці блискуче накреслено панораму символістських шукань української літератури

у Наддніпрянській Україні з увагою до внеску П. Тичини, старших Стефаніка і Кобилянської, групи «Музагет» як джерела не лише символізму з характеристикою естетики і поетики українського варіанта, увагою до творчості найяскравіших його представників – П. Тичини, Д. Загула, Я. Савченка. Причому течію потрактовано не як остаточну форму мистецтва, а перехідну ланку до появи іншого підстилю – модернізму. Окреслено також творчі можливості футуризму, дадаїзму, які потрактовані як «минуле», а його творці – Семенко і його гурт – «людьми вчорашнього» (Бобинський, 1990: 432). При цьому «вчорашньому», тобто зайвому, Семенкові відводять місце у журналі для публікації, інформують про життя київських футуристів.

Автор висуває поняття життя, до викликів якого повинно допасуватися мистецтво слова, «в мистецтві поволі зачинає собі здобувати ґрунт клич тісного зв'язку з життям». Стрілецький визвольно-символістський досвід замовчується, як і пропозиція «Молодої Музи». Образ критик тлумачить інтерпретацією творчості П. Тичини, у якій принижується вартість «Сонячних кларнетів», а ідейно підноситься збірка «Плуг» як виразний приклад зв'язку з радянськими вимогами, де поет уже «у центрі сил, що ворущають організм нації» (Бобинський, 1990: 429). Це збірка, у якій П. Тичина відійшов від національного кларнетизму української революції і національного державництва до сприйняття соціальних, класових перетворень і, як пише М. Зеров, «зрозумів неминучість нової доби і схилився перед її залізною конечністю» (Зеров, 1990: 493). У такій практиці П. Тичини В. Бобинський убачає «послідовно витягнуту» «непохитну правду конечності чинного підтвердження життя» (Бобинський, 1990: 429), здатність і далі пристосовувати власну психіку до нових вимог «життя», переданих загрозливим образом «невблаганно до нас грядущого залізобетону» (Бобинський, 1990: 439). Спосіб мислення критика тут зумовлений його досвідом читання пролетарської поезії, засвоєння її художніх ідеологем зокрема, образ залізобетону прийшов до нього із поезії В. Еллана-Блакитного, маркер світовідчуття радянського покоління – «Хай загине / І пам'ять ніжних на землі! / Нам треба нервів, наче з дробу, Бажань як залізобетон... – Грими фанфар мідяний тон» (Еллан-Блакитний, 2004: 145).

Естетичну вагу фольклору потрактовує соціально. У понятті примітиву йдеться, зокрема, про повернення до народної творчості «українського простолюдина» (маємо класовий натяк), що може

статі діамантовим різцем нового мистецтва, синтезування поезії з іншими видами мистецтва, великої роботи з мовою, а також відкидання естетичних пропозицій культури Заходу. «Ми проти терцин і стансів», – стверджує критик, наче передвіщаючи високий градус літературної дискусії 1925–1928 рр. у Наддніпрянській Україні, коли цькованими за «терцини і станси» будуть неокласики, а пролетарська література гасла «геть від культури Заходу» і «ми проти терцин і стансів» вибере власними ідеологічними орієнтирами» (Бобинський, 1990: 435).

Частково в дусі радянської інтерпретації потрактовано творчість П. Тичини та Т. Шевченка. У силуеті П. Тичини актуальнішою визнано соціальну творчість. Т. Шевченка вже він прочитує по-радянськи, класово і демократично, він лише «син кріпацького люду», а не духовний концентрат національної екзистенції (Бобинський, 1990: 436). Також викликають запитання і формули-натяки «здорове мистецтво» (Бобинський, 1990а: 435), «творчість українського простолюдина», «дрібнобуржуазний смак» (Бобинський, 1990: 439), «червоне серце». Педальовання червоного характеризує тропіку В. Чумака, творчістю якого В. Бобинський захоплювався, вважаючи його творчий досвід продуктивним для нового мистецтва.

Європейський мистецький вектор журналу підсилювали також розвідки О. Родена, де тема мистецькості абсолютизується (Митуса, 1922а: 122б–123), роздуми про філософію музики модернізму А. Рудницького «Про модерну музику» (Митусаб, 1922: 85–86), стаття Л. Рубінера «Боротьба з янголом» (Митусас, 1922: 117–122). Таким чином, «мистецька трибуна» «Митуси» увиразнювала естетський потенціал епохи модернізму в усіх видах мистецтва, індивідуалізм творчості, окремий духовний ріст творчої одиниці, можливість гуртування лише на засадах духовної спорідненості, а не якоїсь іншої, хоча постулат зв'язку з життям є також, символізм при цьому не втрачає на естетичній ціні в жодному із зачеплених мистецтв. Тим більше представлена практика модернізму у часописі символізму не заперечує. У стрілецтва його зміст творить героїка визвольних змагань, лише В. Бобинського тривожить питання «Камо?». У Р. Купчинського творчою рамкою сприйняття є його «Ода до пісні», пісенний стрілецький культ, О. Бабія – екзистенційні вібрації ліричного «я», у Ю. Шкрумеляка – екзистенційні і виразно естетські. у сукупності стрілецькі твори візії генераційного «ми» і завдань генерації не відтворюють, практика ж символізму

виразна, яку продовжують розвивати услід за стрілецькими часами.

У рубриці «Хроніка», присвяченій українським подіям у галузі літератури і мистецтв поза політичними кордонами, прослідковується диспропорція новин на користь літературного життя Наддніпрянської України, яке справді було бурхливим, у результаті мимоволі виникає захоплення, певна «зачарованість на Схід» від книжкових новинок, задіяності різних поколінь у літературному житті, від їхньої продуктивності, від підтримки урядом українських наукових і літературних сил. Рубрика власним контентом, націленістю на діалог, підтримувала ідею соборності України засобами літератури і мистецтва.

Естетичні вібрації журналу «Митуса» у підсумку представляли його не як власне стрілецьке видання, оскільки не відображали стрілецьких генераційних цінностей у повному обсязі, а як видання поліфонічне, у якому підтримувалися й уяскравлювалися ті тенденції, що будуть окреслюватися як «естетичний», «радянськості» напрями. Для повноцінної єдності з націоналістами виданню бракувало ідеї визвольного чину, точками дотику були насамперед залучення патріотичних стрілецьких кадрів, ідея єдності українського письменства галицької, наддніпрянської і таборової літератури, що відповідала настанові стрілецтва на національну соборність.

Цікаво, що деякі критики міжвоєнної відчували внутрішню ідейну суперечливість групи. У «Нарисі сучасної галицької поезії» Меріям, якому особисто імпонує більше «філософська вдумливість» поезії як представнику «католицького напрямку», насамперед помічає естетський вектор групи «Митуса» і бажання «злиття галицьких елементів із наддніпрянськими» (Меріям, 1925: 72).

В. Бобинський по фіналі «Митуси» виявляє справжні свої наміри, які не реалізувалися через невдачу вивести літературне стрілецьтво на «нові» ідеологічні шляхи. Він максимально знецінює вже колишніх побратимів у статті «Література по цей бік Збруча», вибудовуючи відстань між собою і ними в рамках онтологічної опозиції «свій – чужий» (Бобинський, 1990: 449), застосовуючи камертонним для своїх опонентів, яких сприймає вороже, факт заснування «буржуазного» донцовського «Літературно-наукового вісника». У підсумку визнає, що «митусівці» не поділяли його пропозиції, «щоб зробити революцію в мистецтві» з акцентом на концепті «революція», а не «мистецтво», визнає суттєві розбіжності «кожного окремого члена на шляхи й завдання праці митця» (Бобинський, 1990: 451). Мав місце,

очевидно і конфлікт амбіцій уже реалізованих людей, у яких за плечима було збройне минуле і літературна діяльність, яка створила кожному зі стрільців ім'я, що передбачало взаємну рівність у стосунках, а не підпорядкованість умовному лідеру-засновнику. В. Бобинський потрактовує ровесників-«митусівців» як «молодих поетів», які «попадають на звичайну для «молодих» хворобу – ностальгію за патентом на «справжнього», визнаного поета», акцентуючи власну дистанцію у вертикальній площині із ними як «старший», такої ж призми дотримуватиметься і у потрактуванні авторів «Богемі». У підсумку все спровокувало роз'єднання (Бобинський, 1990: 451, 456).

У квітні 1922 р. вийшов останній номер журналу, 5 листопада 1922 р. відбувся «останній мистецький захід» групи – літературний вечір В. Бобинського, «який засвідчив спад інтересу до творчості групи», оскільки «тогочасна критика відзначала захоплення поета більшовицькими гаслами», які відштовхнули прихильників групи від неї остаточно (Сирота, 2004: 6). Таким чином, кінцевою датою існування групи можемо вважати 5 листопада 1922 р.

Розпад групи пов'язаний із виходом «ЛНВ», «у тіні» якого опинилася «Митуса» і через те розпалася: самодостатність естетичних пошуків виявилася недостатньою для літератури (Сирота, 1996: 271); також мотивують перейнятістю більшовицькими цінностями (Романенчук, 1996: 239).

Ще «невдачу Митуси» пояснюють «нездатністю авторів творити видатні твори», «заклопотаністю своїми почуттями» а не «обов'язком перед народом», що спровокувало пониження популярності у читачів, які «очікували від літератури певної місії» (Олійник-Рахманний, 1999: 23).

Закриття журналу і групи для публіки було несподіванкою (Островерха, 1957: 59). Очевидно, і М. Островерсі, і Р. Купчинському, який вибрав напрям концерну «Червона калина», забракло у перехрестях «нових шляхів» «Митуси» стрілецької вивіреної дороги, за визнанням М. Островерхи, «змісту, що був дуже насичений» не тільки «трагедією, тугою за проганим боєм» (Островерха, 1957: 32), а й радістю перемог.

Висновки. Таким чином, «Митуса» виходить за рамки стрілецького угруповання. Ніхто зі стрілецького ядра групи за винятком В. Бобинського не підтримав напрям «зачарованих на схід». О. Бабій став членом ОУН, почав співробітництво у ЛНВ, концерні «Червона калина», завершив освіту у Празі, поділяючи ідеї практичного націоналізму від Т. Масарика, якими жили Чехія і тодішня українська військова еміграція. Ю. Шкрумеляк здобув вищу історико-філологічну освіту у Празькому університеті, згодом мешкав і працював у Львові, радянську владу вимушено вітав 1939 р. «Пісню про радісну осінь», був репресований (Сирота, 2004: 13). Р. Купчинський підтримав націоналістичний напрям, після «радісної осені» емігрував на Захід.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бобинський В. Гість із ночі. *Поетія. Проза. Публіцистика. Літературна критика. Переклади /* упоряд., передм., приміт. М. І. Дубини. Київ : Дніпро, 1990. 623 с.
2. Еллан-Блакитний В. Після Крейцерової сонати. *Розстріляне відродження: Антологія 1917–1933: поезія – проза – драма – есе /* упоряд., передм., післямова Ю. Лавріненка; післямова Є. Сверстюка. Київ : Смолоскип, 2004. С. 145.
3. Зеров М. Вітер з України (третя книжка Тичини). *Твори : у 2-х т. Т. 2. : Історико-літературні та літературознавчі праці /* упоряд. Г. П. Кочура, Д. В. Павличко. Київ : Дніпро, 1990. С. 492–505.
4. Зі студентського життя: Галичина. Вечір молодого мистецтва. *Поступ.* 1922. № 1–2. С. 52–53.
5. Ільницький М. Від «Молодої музи» до «Празької школи». Львів, 1995. 318 с.
6. Ільницький М. На перехрестях віку. *Над рікою часу: Західноукраїнська поезія 20–30-х років.* Харків : Фоліо, 1999. С. 5–23.
7. Меріям. Нарис сучасної галицької поезії. *Літературно-науковий вісник.* Львів, 1925. Т. LXXXVIII. Кн. IX. Вересень. С. 70–79.
8. Митуса: література й мистецтво. Львів, 1922. № 1–4.
9. Олійник-Рахманний Р. Літературно-ідеологічні напрями в Західній Україні (1919–1939 роки). Київ : Четверта хвиля, 1999. 240 с.
10. Островерха М. Обніжками на битий шлях: (Спогади 1921–1926). Нью Йорк, 1957. 144 с.
11. Романенчук Б. Західноукраїнська література між двома світовими війнами: 1919–1941 роки. *Записки НТШ. Т. ССХІІ. Філологічна секція.* Львів – Нью Йорк – Париж – Сідней – Торонто, 1996. С. 232–255.
12. Салига Т. Літературна група «Митуса» і її стильові пошуки. *Імператив (Літературознавчі статті, критика, публіцистика).* Львів : Світ, 1997. С. 99–108.
13. Салига Т. Літературна група «Митуса» і друга хвиля українського символізму. *Другий Міжнародний конгрес українців.* Львів, 1993. С. 168–173.
14. Салига Т. Українська поезія періоду міжвоєнної: шляхи і напрями. *Високе світло: Літературно-критичні студії.* Львів : Каменяр ; Мюнхен : Укр. Вільний ун-т, 1994. С. 5–46.

15. Сирота Л. Літературна група «Митуса» (до висвітлення життєвого і творчого шляху її представників). *Руккописна україніка у фондах Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України та проблеми створення інформаційного банку даних*. Львів, 1996. С. 263–275.

16. Сирота Л. Літературна група «Митуса» (1921–1922): О. Бабій, В. Бобинський, Р. Купчинський, Ю. Шкрумеляк: бібліографічний покажчик / НДЦ періодики. ЛНБ ім. В. Стефаника. НАН України. Львів, 2004. 190 с.

REFERENCES

1. Bobynskyi V. Hist iz nochi: Poeziia. Proza. Publitsystyka. Literaturna krytyka. Pereklady [Guest of the night: Poetry. Prose. Nonfiction. Literary criticism. Translations]. Kyiv: Dnipro, 1990. 623 p. [In Ukrainian].

2. Ellan-Blakytyni V. Pislia Kreitserovoi sonaty [After the Kreuzer Sonata]. Shot Renaissance. Anthology 1917–1933: Poetry – Proze – Drama – Essay. Kyiv: Smoloskyp, 2004. p. 145. [In Ukrainian].

3. Zerov M. «Viter z Ukrainy» (tretia knyzhka Tychyny) [The Wind from Ukraine]. Writings in 2 volumes. Kyiv : Dnipro, 1990. V.2. pp.492–505. [In Ukrainian].

4. «Zi studentskoho zhyttia: Halychyna. Vechir Molodoho Mystetstva» [From student life. Halychyna. The evening of young art]. Progress, 1922, Nr. 1–2, pp. 52–53. [In Ukrainian].

5. Hnytskyi M. Vid «Molodoi Muzy» do «Prazkoi shkoly» [From «Young Muse» to «Prague School»]. Lviv, 1995. 318 p. [In Ukrainian].

6. Hnytskyi M. Na perekhrestyakh viku. Nad rikoiu chasu: Zakhidnoukrainska poeziia 20-30-kh rokiv [At the crossroads of the age.]. Above the River of Time: Western Ukrainian Poetry of 20-30's. Kharkiv: Folio, 1999. pp. 5–23. [In Ukrainian].

7. Meriam. Narys suchasnoi halytskoi poezii [Am essay on modern Galician Poetry]. Literary and Scientific Bulletin. Lviv, 1925, Vol. LXXXVIII. Nr. 9, pp. 70–79. [In Ukrainian].

8. Mytusa: literatura i mystetstvo [The Mytusa: literary and art]. – Lviv, 1922, Nr. 1–4. [In Ukrainian].

9. Oliinyk-Rakhamnyi R. Literaturno-ideolohichni napriamky v Zakhidnii Ukraini (1919–1939 roky) [Literary and ideological trends in Western Ukraine (1919–1939)]. Kyiv: Chetverta khvyliya, 1999. 240 p. [In Ukrainian].

10. Ostroverkha M. Obnizhkamy na bytyi shliakh: (Spohady 1921–1926) [A trimmings to the broken path: Memories (1921–1926)]. Niu York, 1957. 144 p. [In Ukrainian].

11. Romanenchuk B. Zakhidnoukrainska literatura mizh dvoma svitovymy viinamy 1919–1941 roky [Western Ukrainian literature between the two world wars 1919–1941]. Notes by NTSh. Vol. CCXII. Lviv – Niu York – Paryzh – Sidnei – Toronto, 1996. pp. 232–255. [In Ukrainian].

12. Salyha T. Literaturna hrupa «Mytusa» i ii stylovi poshuky [The «Mytusa» literary group and its style searches]. Salyha T. Imperativ (Literary aticles, criticism, journalism). Lviv: Svit, 1997. pp. 99–108. [In Ukrainian].

13. Salyha t. Literaturna hrupa «Mytusa» i druha khvyliya ukrainskoho symvrlizmu [The «Mytusa» literary group and second wave of Ukrainian Symbolism]. The second International Congress of the researches of Ukrainian themes. Lviv, 1993. pp. 168–173. [In Ukrainian].

14. Salyha T. Ukrainska poeziia periodu mizhvoiennia: Shliakhy i napriamy [Ukrainian poetry of the interwar period: Ways and directions]. Salyha T. High Light: critical articles. Lviv: Kameniar; Miunkhen, 1994. pp. 5–46. [In Ukrainian].

15. Syrota L. Literaturna hrupa «Mytusa» (do vysvitlenia zhyttievoho i tvorchoho shliakhu yii predstavnykiv) [The «Mytusa» literary group: to the coverage of the life and creative path of its rpresentatives]. Ukrainian Handwriting in the holdings of the Lviv Scientific Library named after V. Stefanyk Rukopysna ukrainika u fondakh Lvivskoi naukovoï biblioteky im.V.Stefanyka of the NAS of Ukraine and the problems of creating an information bank. Lviv, 1996. pp. 263–275. [In Ukrainian].

16. Syrota L. Literaturna hrupa «Mytusa» (1921–1922): O. Babii, V. Bobynskyi, R. Kupchynskyi, Yu. Shkrumeliak: bibliohrafichni pokazchky [The «Mytusa» literary group: (1921–1922): O. Babii, V. Bobynskyi, R. Kupchynskyi, Yu. Shkrumeliak: bibliographic index. Lviv, 2004. 190 p. [In Ukrainian].